

Druhá neděle velikonoční – nedělní cyklus A – 19. dubna 2020

Moji milí,

zdá se, že už se pomalu rozednívá a dejme tomu tak od poloviny května budeme snad moci postupně vracet náš farní život k normálu. Řekl bych: Hurá:) I když závisí to samozřejmě na spoustě věcí, však víte. Do té doby platí totéž, co dosud, tedy každý den slavím v duchovním propojení spolu s vámi a za vás mši svatou, přinejmenším o nedělích online. Zároveň jsem stále k dispozici, kdybyste potřebovali cokoliv, s čím mohu pomoci. Najdete mě buď na faře nebo na telefonu 731402643.

Chtěl bych vám dnes ale napsat ještě o jednom, zdálo by se, celkem přízemním tématu. A to jsou finance. Vlastně to začalo tím, že jsem před týdnem v neděli napsal na facebook toto: "Mockrát díky pavlovským hrkačům za dnešní dar patnácti set korun. Je to první příjem farnosti za poslední měsíc. Hurá:)" Nic jiného jsem tím nezamýšlel, než jen prostě poděkování, snad vtipnou poznámku a vyjádření solidarity s mnohými podnikateli a tak podobně, kteří se nyní vlivem vládní politiky ekonomicky hroutí. Každopádně reakce na tento příspěvek na sebe nenechaly dlouho čekat a dostal jsem nabídky z různých koutů země i zahraničí, že sledují online bohoslužby a že by rádi přispěli. A tak jsem si řekl, že bych se vlastně měl v první řadě obrátit na vás.

Nedřeme ekonomicky ústy o zem, to zatím ne, ale přece jen měsíční výpadek sbírek, včetně velikonočních, už je citelný a v poměrně blízké budoucnosti to bude chybět. Jsme závislí na sbírkách, zejména bohďalská farnost, která nemá prakticky žádné jiné příjmy. Zatímco příjmy jsou nyní nulové, výdaje samozřejmě zůstávají prakticky stejné /hlavně platby za energie a další očekávané platby v blízké budoucnosti, na které obvykle strádáme déle/, respektive jsou i vyšší třeba vlivem únorových vichřic, které poškodily střechy kostelů v Kučerově a Bohďalících, oprava každé stála zhruba patnáct tisíc korun, přičemž něco proplatí pojišťovna, ale zdaleka ne všechno. Inu tak:)

Takže pokud byste chtěli finančně přispět na fungování farností, můžete převodem přes účet nebo se zastavte na faru nebo hodte třeba obálku s hotovostí do schránky fary, až půjdete kolem.

číslo účtu farnosti Bohďalice: 107 - 0150 500 297 / 0100 IBAN: CZ3901000001070150500297

číslo účtu farnosti Kučerov: 107 - 0150 440 247 / 0100

číslo účtu farnosti Rostěnice: 107 - 2394 990 287 / 0100

Budete-li chtít, napište jméno a adresu a vystavím vám daňové potvrzení. Mockrát díky:)

Ale jasně, na financích naše společenství rozhodně nestojí, to určitě ne. Nejsou nic víc než prostředek, dobrý služebník, ale špatný pán. Díky za vaši přítomnost, naději, světlo, pokoj, který rozdáváte té části světa, kde právě jste. Nechť nás naplní Duch svatý, učiňme ho kormidelníkem našich tužeb, protože on jediný je dokáže smysluplně naplnit. Kdo taky jiný, když do plachet se opírá dech, který vane, kudy chce? Nebojme se, že cíl je za hranicí našeho dosavadního horizontu.

Těším se brzy na setkanou, ať už v jakékoli formě a kdekoliv.

Jan

TEXTY K LITURGII – DRUHÁ NEDĚLE VELIKONOČNÍ / BOŽÍHO MILOSRDENSTVÍ

Zvýrazněný je biblický text, pod ním jsou vždy inspirativní rozbor a úvahy dvou mých nejoblíbenějších biblistů, respektive kazatelů (však víte) – Aleše Opatrného a Angela Scarana. Můžete si něco přečíst a prorozjímat v neděli a něco pročítat a rozjímat v celém následujícím týdnu.

První čtení (ze Skutků apoštolských) Sk 2,42-47

42Křesťané setrvávali v apoštolském učení, v bratrském společenství, v lámání chleba a v modlitbách. 43Všechny naplňovala bázeň, poněvadž se prostřednictvím apoštolů dělo mnoho divů a znamení. 44Všichni, kteří přijali víru, drželi pevně pohromadě a měli všechno společné. 45Prodávali vše, co měli, a dělili ho mezi všechny, jak kdo potřeboval. 46Každý den zůstávali svorně v chrámu, po domech lámali chléb a jedli pokrm v radosti a s upřímností srdce, 47chválili Boha a těšili se všeobecné oblibě. A Pán rozmnožoval den co den počet povolaných ke spáse.

ROZBOR TEXTU:

Aleš Opatrný:

Tento na první pohled nekomplikovaný text není k výkladu snadný, jak by se zdálo. Jde o jeden ze sumářů, které ve Skutcích apoštolů charakterizují situaci nebo určité období života rané církve. Nejde o pouhý popis stylu života, který by měl být konzervován či opakován v pozdějších staletích. Náš sumář ale uvádí některé základní charakteristiky, které mají stálou platnost v dějinách církve. Je to především "apoštolské učení", tedy zvěst o Kristu ukřižovaném a vzkříšeném, jak ji hlásali a předávali "ti, kteří byli od počátku očitými svědky a služebníky slova" (srov. Lk 1,2). Dále je to "bratrské společenství", které zřejmě znamená určitou homogenitu a (náboženskou) rovnost členů první křesťanské obce na rozdíl od původní židovské náboženské pospolitosti, rozdělené na strany (farizeové, saduceové atd.) a dále na specialisty (zákoníci) a ostatní. "Lámání chleba" pak znamená jednak eucharistii, ale zřejmě také společenství stolu (v první době nebylo oddělení eucharistie od agapé), které nemajetným přišlo velmi vhod. Setrvávání v modlitbách pak mohlo také znamenat modlitbu poněkud jinou, než znala židovská pospolitost, totiž modlitbu v síle Ducha svatého, vedoucí k naplnění tímž Duchem (srov. Sk 4,24-31). Poněkud sporným se ukázalo prodávání majetku a jeho rozdělování, vyvolané asi blízkým očekáváním druhého příchodu Kristova. Vedlo to sice v přítomnosti k velké a krásné solidaritě, ovšem dlouhodobě k nouzi. V každém případě se ale tato praxe na dlouho neujala a její následky musela například zmírňovat Pavlova sbírka pro jeruzalémské křesťany (srov. 2 Kor 8).

Nakonec řekněme, že tato určitá "idyla začátku" neměla dlouhého trvání. Obtíže a pronásledování přišly poměrně brzy a historie ukazuje, že tyto dvě věci, doplněné ještě o vnitrocírkevní spory patří k průvodním znakům života církve napořád.

Angelo Scarano:

Letniční Petrovo kázání mělo velký účinek: "ti, kdo jeho slovo přijali, byli pokřtěni. A ten den se k nim přidalo na tři tisíce lidí" (v. 41). Tak vznikla jeruzalémská církev (srov. Sk 4,32-35), která se inspiruje tou komunitou, jež se scházela k modlitbám před letnicemi (Sk 1,13-14). Liturgická perikopa představuje formou tzv. souhrnné zprávy ideální obraz prvotní jeruzalémské církve. Tento souhrn znovu předkládá témata společného přebývání a svornosti (Sk 1,14; 2,1), shromáždění spasených (Sk 2,21.40.41). Zároveň zhušťuje motivy, které budou explicitně

rozvedeny později: jednotu srdcí, společenství majetku, roli apoštolů, vztah k ostatním lidem (Sk 4,32-35), zázraky apoštolů, jednomyslnost, přítomnost v chrámě, úctu ke křesťanům ze strany ostatních (Sk 5,12-14), každodenní vyučování v chrámu a po domech (Sk 5,42). Jeruzalémská obec má být modelem pro budoucí generace: nejde však o pouhý popis stylu života, který by měl být konzervován či opakován v pozdějších staletích.

Úvodní verš (42) má být chápán ve světle veršů následujících. Jednota se uskutečňuje na několika rovinách: na rovině osobní ("bratrské společenství", "drželi pohromadě"), duchovní (učení, tj. víry, lámání chleba, čili slavení eucharistie, modlitba, chvála, svorné pobývání v chrámu), majetkové ("měli všechno společné").

Vytrvalost v apoštolském učení: je to především učení, zvěst o Kristu ukřižovaném a vzkříšeném, jak ji hlásali a předávali "ti, kteří byli od počátku očitými svědky a služebníky slova" (srov. Lk 1,2). Církev možná prožívá období, kdy je ohrožena falešnými naukami, proto je třeba vytrvat v učení sloupů církve. Sbor apoštolů je nyní autoritou, normou křesťanské nauky.

Modlitbami Lukáš patrně míní modlitby v pevných denních dobách, podle židovského zvyku třikrát denně. Setrávání v modlitbách pak mohlo také znamenat modlitbu poněkud jinou, než znala židovská pospolitost, totiž modlitbu v síle Ducha svatého, vedoucí k naplnění tímž Duchem (srov. Sk 4,24-31). Bázeň před Božími činy je biblickým motivem, který Lukáš používá, aby zvýraznil vztah úcty, poslušnosti před Boží blízkostí a jeho konáním, zakoušeným prostřednictvím apoštolů.

44 - Společenství majetku je lukášovský důraz - ideál chudoby žitý jako bratrská láska. Věřící byli spolu: nejedná se tolik o to být na stejném místě (bylo jich tři tisíce!), jako spíš o vědomí, že tvoří jedno tělo. První křesťané si uvědomili vlastní sounáležitost. V souhrnu se zdůrazňuje společenství majetku, typické pro řecký ideál přátelství ("mezi přáteli je všechno společné", řekl už Pitágoras). Nicméně je důležité si povšimnout, že to, co spojuje první věřící, není přirozená náklonnost dovršená přátelstvím, ale víra. Zřeknutí se majetku bylo praktikované i v kumránské komunitě s tím rozdílem, že v jeruzalémské obci nebyla pevná pravidla a tato chudoba nebyla žita "mezi zdmi kláštera", ale uprostřed lidí.

45 - Tím ideálem není dobrovolná chudoba kvůli ní samotné, ale kvůli bratrské a sesterské lásce, která nedovoluje, aby byl nějaký bratr nebo sestra v nouzi. Učedníci odevzdávali majetek ne z touhy být chudým, ale z touhy, aby nebyli chudí ve společenství. Zřeknutí se majetku je důsledkem hluboké solidarity. V každém případě se ale tato praxe na dlouho neujala a její následky musela například zmírňovat Pavlova sbírka pro jeruzalémské křesťany (srov. 2 Kor 8).

46 - Tak jako každý zbožný obyvatel Jeruzaléma, i křesťané navštěvují chrám (podobně i Ježíš, Lk 19,47). Zároveň však měli i jiné místo setkání: dům. Tam se slavila eucharistie spojená s hostinou (v první době eucharistie nebyla oddělena od agapé): tato eucharistie byla prožívaná v radosti ze spásy (Sk 8,8), a v upřímnosti, lépe v prostotě srdce (tj. ne v náruživé vášnivosti). Toto poslední upřesnění je snad narážkou na různé podezíravé pohledy ze strany okolí (podezírání z pitek či nevázaných oslav).

47 - Vedle radosti je chvála dalším projevem přijaté spásy: je to odpověď na Boží jednání. Životní styl prvních křesťanů je kladným svědectvím Izraeli: takové živé společenství bylo skutečně zpřítomněním vzkříšeného Krista, a proto přitahovalo další lidi (Sk 2,47).

Jaký obraz první církve můžeme vykreslit?

- je to církev, která vede vzorný život zbožných Izraelitů, těší se obliby lidu
- zároveň je věrná Ježíšovi, jeho učení předávanému skrze apoštoly, slavení eucharistie
- odlišuje se od židovství, má jinou zbožnost a životní styl
- vládne jednota v jejím středu, zároveň je však otevřená Izraeli a potažmo světu

Mezizpěv Žalm 117

Děkujte Hospodinu, neboť je dobrý, jeho milosrdenství trvá navěky. / Aleluja.

Nechť řekne dům Izraelův: "Jeho milosrdenství trvá navěky."

Nechť řekne dům Áronův: "Jeho milosrdenství trvá navěky."

Nechť řeknou ti, kdo se bojí Hospodina: "Jeho milosrdenství trvá navěky."

Děkujte Hospodinu, neboť je dobrý, jeho milosrdenství trvá navěky. / Aleluja.

Vrazili do mě, abych padl, avšak Hospodin mi pomohl.

Hospodin je má síla a statečnost, stal se mou spásou.

Jásot ze spásy zní ve stanech spravedlivých.

Děkujte Hospodinu, neboť je dobrý, jeho milosrdenství trvá navěky. / Aleluja.

Kámen, který stavitelé zavrhli, stal se kvádrem nárožním.

Hospodinovým řízením se tak stalo, je to podivuhodné v našich očích.

Toto je den, který učinil Hospodin, jásejme a radujme se z něho!

Děkujte Hospodinu, neboť je dobrý, jeho milosrdenství trvá navěky. / Aleluja.

Druhé čtení (z prvního listu apoštola Petra) 1 Petr 1,3-9

3Bud' veleben Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista! Protože je tak nesmírně milosrdný, znovu nás zrodil, takže zmrtvýchvstáním Ježíše Krista máme živou naději na 4dědictví, které nepomine, na dědictví skvělé a trvalé. Je pro nás připraveno v nebi; **5**protože totiž máte víru, chrání vás Boží moc (a vede) ke spáse, která se má ukázat (nyní) v poslední době. **6**A proto budete potom jásat, i když vás snad musí trápit teď ještě na krátký čas všelijaké zkoušky, **7**aby se vyzkoušela vaše víra, vzácnější než pomíjející zlato, které přece bývá čištěno v ohni. Až se pak zjeví Ježíš Kristus, bude vám to k chvále, slávě a cti. **8**Toho milujete, ačkoli jste ho neviděli; v něho věříte, třebaže ho ještě nevidíte. Zato budete jásat v nevýslovné a zářivé radosti, **9**až dosáhnete cíle své víry, totiž spásy duše.

ROZBOR TEXTU:

Aleš Opatrný:

Dík a velebení, kterým začíná druhý list Petru, má jako svůj předmět spásu, v Kristu darovanou. List ukazuje její hlavní složky: je to jednak "znovuzrození", tedy nový život, daný skrze Boží slovo a křest. Dále dědictví v nebi. Ale k těmto darům patří i zkoušky, které by neměly křesťana zmást. Jde tedy o poněkud jinou formu spásy, než ji očekávali mnozí Židé. Místo velkého soudu nad národy osobní záchrana jednotlivce, která se v jeho životě zvolna prosazuje a jejíž přijetí musí obstát ve zkouškách.

Angelo Scarano:

První Petrova epištola je adresována pronásledovaným pohanokřesťanům z provincií Malé Asie (1,1). Epištola začíná hymnickým chvalozpěvem, který vyjadřuje radost a vděčnost za dary přijaté křtem (v listu jsou narážky na křest, proto jej církev čte na pokračování o velikonočních nedělích). Mezi těmito dary je především "znovuzrození", tedy nový život.

Znovuzrození je počátkem oslavení (v. 7) a života v plnosti (v. 9). Již přijatý dar spásy je nadějí na dědictví skvělé a trvalé (v. 4), které nepomíjí, narozdíl od pozemského života (1Petr 1,24) či od hodnot tohoto světa (stříbro, zlato - 1Petr 1,18). Naděje na takové dědictví není prázdná, lichá, ale "živá", protože je založená na živém Kristu (v. 3). Pohled na tuto skvělou budoucnost je posilou k překonání dosavadních těžkostí a zkoušek (v. 7).

Zpěv před evangeliem

Aleluja.

Protože jsi mě uviděl, Tomáši, uvěřil jsi, praví Pán; blahoslavení, kdo neviděli, a uvěřili.

Aleluja.

Evangelium podle Jana 20,19-31

19Když byl večer prvního dne v týdnu, přišel Ježíš tam, kde byli učedníci. Ze strachu před židy měli dveře zavřeny. Stanul mezi nimi a řekl: "Pokoj vám!" 20Po těch slovech jim ukázal ruce a bok. Když učedníci viděli Pána, zaradovali se. 21Znovu jim řekl: "Pokoj vám! Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás." 22Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: "Přijměte Ducha svatého. 23Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou." 24Tomáš, jeden ze Dvanácti, zvaný Blíženec, nebyl s nimi, když Ježíš přišel. 25Ostatní učedníci mu říkali: "Viděli jsme Pána." On jim však odpověděl: "Dokud neuvidím na jeho rukou jizvy po hřebecích a nevložím svůj prst na místo hřebů a nevložím svou ruku do jeho boku, neuvěřím." 26Za týden byli jeho učedníci zase uvnitř a Tomáš s nimi. Ježíš přišel zavřenými dveřmi, stanul mezi nimi a řekl: "Pokoj vám!" 27Potom vyzval Tomáše: "Vlož sem prst a podívej se na mé ruce, vztáhni ruku a vlož ji do mého boku; a nebud' nevěřící, ale věřící." 28Tomáš mu odpověděl: "Pán můj a Bůh můj!" 29Ježíš mu řekl: "Protože jsi mě uviděl, uvěřil jsi. Blahoslavení, kdo neviděli, a přesto uvěřili." 30Ježíš vykonal před svými učedníky ještě mnoho jiných zázraků, ale o těch v této knize není řeč. 31Tyto však jsem zaznamenal, abyste věřili, že Ježíš je Mesiáš, Syn Boží, a s vírou abyste měli život v jeho jménu.

ROZBOR TEXTU:

Aleš Opatrný:

Perikopa je vrcholem velikonoční zvěsti Janova evangelia. Vyprávění o Marii Magdaléně (20,1.11-18), zpráva o učednících u prázdného hrobu (20,3-10) jsou tomuto vrcholu předrženy a podřazeny.

Zjevení se Pána učedníkům je základem pro velikonoční víru a je různě v evangeliích dokládáno. První den po sobotě je dle křesťanských zvyklostí neděle, a tedy den oslavy vzkříšení, což právě

evangelium zmínkou o "prvním dnu po sobotě" (jinak nedůležitou) zdůrazňuje. "Pokož vám!" je velice obsažný pozdrav, který v sobě shrnuje to, co přináší svým učedníkům vzkříšený Pán. "Pokož" v biblickém významu není ani (politicky míněný) mír, ani klid nedělního odpoledne, ale souhrnný název pro Boží obdarování, který úzce souvisí s odpuštěním. Poukazy na ruce a bok a scéna s Tomášem masívně zdůrazňují identitu zjevujícího se Ježíše s tím, který chodil po Palestině a byl ukřižován a podtrhují, že nešlo o přelud, ale o skutečnost. "Pokož", kterým Pán zdraví, znamená i odpuštění pro učedníky (Pán je zdraví "pokož", nevyčítá jim jejich útěk po zatčení, zapření apod.). Na toto odpuštění navazuje poslání. Tedy setkání se Vzkříšeným - odpuštění - poslání nést Ducha (= odpuštění!) do světa, tedy zřejmě spolu úzce souvisí.

Ke scéně s Tomášem nutno připomenout, že jeho víra jde dál než jen k uznání, že toto je Ježíš, který vstal z mrtvých. "Pán můj a Bůh můj" asi znamená, že Tomáš dohlédl "až na dno vzkříšení" a poznal v Ježíši působícího Boha. Což ovšem nevyplývá z pouhého vložení prstů do ran, ale z ochoty a schopnosti přijmout v Ježíši toho, koho Otec posílá, ať už se vejde do našich lidských měřítek, nebo ne. Výzva k Tomášovi, překládaná někdy "nepochybuj a věř!", je v textu evangelia řečena radikálněji - "nebuď nevěřící, ale věřící"! Tato radikalita výrazu (existuje jen ano nebo ne, nic mezi tím) odpovídá základnímu významu, který má Ježíšovo vzkříšení v křesťanské víře. Křesťanská víra stojí na Vzkříšeném, jinak křesťanskou vírou není.

Angelo Scarano:

Perikopa má tři hlavní části:

- 1) 19-23: setkání jedenácti učedníků se Vzkříšeným
- 2) 24-29: setkání Tomáše s Kristem vzkříšeným
- 3) 30-31: tzv. první závěr evangelia

ad 1) 19-23: setkání jedenácti učedníků se Vzkříšeným

Podle evangelní tradice má zjevení Vzkříšeného zásadní význam pro budoucnost společenství učedníků. Verše 19-23 mají stejné schéma jako jiná vyprávění o setkání se Vzkříšeným:

- a) Ježíš se ujímá iniciativy a přichází
- b) dává se poznat
- c) svěřuje poslání

Prvního dne v týdnu, tj. v den Kristova vzkříšení, v den Páně, učedníci jsou shromážděni na jednom místě (podobně jako před letnicemi). Dveře jsou zavřeny ze strachu před židy: to je ten strach, který svazoval ty, kdo neměli odvahu přiznat se ke Kristu (J 7,13; 9,22; 12,42). A najednou nenadálá událost: Ježíš přichází (přes zavřené dveře) a postaví se (sloveso "stát" je typické pro vítězný postoj Vzkříšeného: neleží v hrobě, ale "stojí"; příbuzné sloveso se používá pro označení zmrtvýchvstání).

Slova "pokož vám" označují skutečný dar pokoje, ne pouhé přání (pokož ať je s vámi). Kristus přináší pokoj tam, kde je nepokož (strach a úzkost). Pak ukazuje ruce a probodený bok, z kterého vytryskly krev a voda symbolizující nový život: vzkříšený je ten, který byl ukřižovaný! Učedníci prožívají radost ze setkání s Pánem, podobně jako při jiných příležitostech (Lk 24,41). Ježíš pak znovu obnovuje dar pokoje, který má být dále zprostředkován skrze svěřenou službu smíření (v. 23). Setkání se Vzkříšeným není jen "kvůli osobnímu prospěchu" apoštolů, ale také kvůli službě. Poslaný posílá učedníky: Jako Otec (přesněji, protože mě Otec poslal), i já posílám vás. Slovo "jako" (spíš "protože", příslušné řecké slovo totiž udává důvod poslání apoštolů, neboli

základ tohoto poslání) napovídá, že je kontinuita mezi posláním Syna a jeho učedníků: Syn jim předává své poslání přijaté od Otce. Sloveso "poslal" je v perfektu, tj. v čase označující trvání, pokračování: poslání Syna pokračuje totiž v učednících. A toto poslání se nezakládá pouze na Kristových slovech, ale také na daru Ducha, který umožňuje účinnou službu. Kristus vdechne Ducha: i při stvoření prvního člověka, Adama, byl vdechnut duch života. Tímto novým vdechnutím tak vzniká nové stvoření (a to je v linii předchozí scény, kdy Kristus ukázal proboděný bok, z kterého vyprýštil nový život symbolizovaný vodou a krví!). Nový člověk (znovuzrozený) může sloužit novým darem, darem smíření, nového zrození (v tomto smyslu v. 23 velmi dobře navazuje na předchozí verš o vdechnutí Ducha). Odpustit - zadržet znamená plnost odpouštějící moci předané učedníkům.

ad 2) 24-29: setkání Tomáše s Kristem vzkříšeným

Tomáš nevěří svědectví apoštolů: nevěří tak společenství první církve. Tomášův postoj je v kontrastu k meditativnímu postoji milovaného učedníka, jenž uvěřil díky prázdnému hrobu. Hlavním záměrem textu není ani tolik potvrdit, že Kristus žije (i to, ale není to hlavním poselstvím!), ale odhalit, kým Kristus je pro mě (proto setkání končí vrcholným vyznáním: "můj Pán a můj Bůh").

Ježíš zná myšlenky i srdce člověka (J 1,48) a vychází mu vstříc právě tam, kde se nachází, proto poskytuje Tomášovi znamení ("pokud neuvidíte znamení a zázraky, neuvěříte" - 4,48). Vzhled do srdcí je charakteristickým rysem Ježíšovým (viz jeho setkání s Natanaelem, Jan 1,47-51, které vrcholí rovněž slavnostním vyznáním, tak jako v našem případě; podobný úryvek máme tak na začátku a na konci evangelia).

Tomáš se nedotkl Krista (o tom se totiž nic neříká, navíc Kristus prohlásí: protože jsi mě uviděl, ne "dotkl"). Tomášovi tak stačilo vidět "znamení". Vidět u Jana není v protikladu k víře, ale vede k ní (J 14,19-20). Toto znamení přivede Tomáše k vyznání víry (J 4,48) a ke klanění (J 5,23). Jeho slova nejsou jen uznáním Ježíšova božství (J 1,1), ale uzavřením smlouvy: Tomáš přijímá Ježíše jako svého Boha a Pána (Ž 34,23; Oz 2,25; 1Kor 12,3).

Další generace věřících nejsou o nic ukráčeny ve srovnání s ním, protože i ony jsou blahoslaveny (tímto slovem se tedy prohlašuje, že tito věřící se nachází v novém stavu, požehnaném). Velmi příhodná se v tomto kontextu jeví slova z 1 Pt 1,8: "Ač jste ho neviděli, milujete ho; ač ho ani nyní nevidíte, přec v něho věříte a jásáte nevýslovnou, vznešenou radostí".

ad 3) 30-31: tzv. první závěr evangelia

Tento první závěr (druhý je J 21,24-25), vyjadřuje cíl Janova evangelia: uvěřit v Krista a mít v něm život (on totiž přišel, abychom měli život, a to v hojnosti - J 10,10). Označení Syn zdůrazňuje, že Kristus je shůry: přišel od Otce, v něm se ukazuje Otec (1,18). Titul Mesiáš spíše podtrhuje, že Kristus je ten očekávaný Spasitel. V tomto závěru máme oba tituly vedle sebe, a tím se ukazuje kontinuita Božího plánu, spjatost starozákonního očekávání s novostí evangelia.

K ÚVAZE:

Angelo Scarano:

Žádné dveře nejsou tak pevně zavřené.. pro Krista. Žádný zámek, ani závora jej nemohou zastavit. On je ten, který rozrazil bronzovou bránu a železnou závoru podsvětí (srv. Ž 107,16), on je ten,

který přichází i zavřenými dveřmi. V obou případech vyvádí člověka z vězení smrti, strachu, uzavřenosti. Přichází, aby člověka vysvobodil. A nepřichází s prázdnou: dává dar pokoje. Dar pokoje silnější než strach z okolí, než úzkost o vlastní život. Kristus totiž osvobozuje od starého člověka ovládaného strachem, uzavřeného do sebe, neschopného vyjít ze sebe a nabídnout druhým osvobození, nový život. Jen Kristus může učinit tu proměnu, přivést na svět nové stvoření vdechnutím oživujícího Ducha. Vdechnutím se rodí nový člověk, který v síle darovaného Ducha vychází: přijatý Duch jej totiž uschopňuje ke službě. Přijatý dar se jakoby rozlévá a dává dál, a to skrze službu smíření (komu odpustíte hříchy ...). Proud živé vody (dar životodárného Ducha) tekoucí z probodeného Kristova boku se nejprve rozlévá na apoštoly, skrze ně pak na mnohé.. Zkušenost těch prvních učedníků má být i zkušeností dalších křesťanů: přijetí uzdravujícího Kristova pokoje, daru Ducha ke službě (každý však přijme jinou podobu této služby, a to podle Kristova obdarování).

Pokud by učedníci zůstali uzavřeni ve svém malém společenství, nemohli by dávat dál ten úžasný dar nového života. Skanzenové křesťanství, uzavřené do svých malých velkých problémů, hledící jen na vlastní pohodlí či prospěch, není životné: je doslova neplodné, protože neplodí nové křesťany.

Učedníci byli zavřeni jen krátce, někteří z nás jsou možná zavřeni už dlouho: a tak zakrněli, zkostnatěli ... Nemá moc velký smysl snažit se rozhýbat ztuhlou kostru: smysluplnější je toužit po Duchu, který svým vanutím tvoří nové kosti, šlachy a svaly (srv. Ez 37,3-6), nové nohy schopné vyjít a kráčet (srv. Ef 6,15), nový jazyk schopný hlásat veliké Boží činy (Sk 2,11). Kristus může přicházet zavřenými dveřmi, ne však zavřeným srdcem: on stojí u dveří a tluč (Zj 3,20). Je na nás, zda mu otevřeme ony dveře, kterými nechce projít bez našeho souhlasu. A klíčem k otevření je touha: kdo žízní po vodě z Kristova boku, ať přistoupí; kdo touží, ať zadarmo nabere vody života (srv. Zj 22,17). Touha, která vyústí ve volání: Přijď, Pane Ježíši (Zj 22,20).

Aleš Opatrný:

Sk 2,42-47

Je snadné odvolávat se na stylizovaný text ze Skutků apoštolských a snažit se z něj dělat normu života církve. Je to ovšem velmi málo reálné. Není dobré očekávat jen idylické vzájemné vztahy uvnitř církve nebo se snažit uměle udržovat zdání jejich existence. Je ale důležité neztratit nic z podstatných bodů života církve, které jsou zde uvedeny. Zejména pak vracení se k "učení apoštolů", tedy k jádru víry, k učení o Ježíši ukřižovaném a vzkříšeném, o spáse zdarma darované a ve svých účincích zcela jedinečné, patří k tématům, která v houšti starostí o život církve, o blaho společnosti a v půtkách mezi světem a církví i mezi křesťany navzájem, je třeba znovu objevovat jako ústřední, základní a nezbytná.

Je krásnou každá chvíle, kterou prožijeme v církvi tak, že se podobá slovům ze Skutků apoštolů. Je ovšem neštěstí, když se někdo domnívá, že církev může vypadat tak a jenom tak, vše ostatní špatné. I pohled do Nového zákona nás ujišťuje o tom, že idylické chvíle souladu, všeobecné dobré vůle a radosti, byly v prvotní církvi vzácné, pokud byly vůbec. Co je asi víc hodno pozoru, to je skutečnost, že v církvi byly překonány toliké chvíle nesouladu, neideálního života, přímo zrady myšlenek evangelia. Zřejmá vitalita církve, prokázaná v tolika stoletích jejich dějin, nemá být laciným upokojením nad dnešními problémy, ale může být právem viděna jako projev působení Ducha svatého.

Jak ale má vypadat církev dnes - to je otázka, která se přece jen neodbytně vtírá. Historie nás učí, že jakýkoliv pokus vrátit se v dějinách zpátky, škrtnout vývoj, tedy život, a "přestěhovat se" do minulosti, byť sebelepší, je buď iluze, nebo umrtvení života, nebo zdání, vydávané za skutečnost. Naděje na dlouhodobý úspěch není - o tom se přesvědčili následovníci reformátorů, o tom se přesvědčí dnešní bojovníci za návrat předkoncilních časů. Tím ovšem není řečeno, že se vše z minulosti může či má opouštět nebo že nemůže být odkryto a použito něco, co bylo dávno nebo nedávno zapomenuto či odloženo. Nicméně tak, jako měla církev v dobách svých začátků rysy, určované jednak židovstvím doby Ježíšovy, jednak životními podmínkami tehdejší římské říše, tak bude mít a má církev dnes rysy dané charakterem života na přelomu druhého a třetího tisíciletí a také rysy, dané dvoutisíciletou (nevratnou!) poutí křesťanství dějinami. Je samozřejmě možné si vytvořit jakousi rezervaci a v ní uskutečnit jakýkoliv přesně formulovaný ideál. V takové rezervaci lze žít, ale toto není život církve. Ten vychází dnes jako kdysi z působení Ducha Božího. Má podobu teandrickou, tedy božsko-lidskou. Život církve i dnes musí stát na učení apoštolů, i dnes není možno v něm pominout lámání chleba, totiž eucharistii i solidaritu s chudšími a i dnes nelze opominout setrvávání v modlitbách. Možná, že to poslední je nejtěžší - zdá se být v době, zaměřené na efekt, úspěch a výkon málo účinné. Ale právě toto je lekce, kterou je třeba u prvních křesťanů brát. Uprostřed světa, který spoléhá tak či onak na sebe a na své schopnosti, na správnost a účinnost vlastních postupů (a to se projevuje i v církvi!) lze být církví modlící se, tedy oddanou Pánu, očekávající od něho dary podstatné a zcela jedinečné.

K REFLEXI:

V čem může být první komunita inspirující pro život mého společenství (farního, modlitebního..)?

Co znamená pro mě osobně křest?

Které jsou ty zámky, které mě nechávají zavřeného? Dokážu je pojmenovat?